

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Кафедра практичної психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи психологічного консультування

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки 6.010106 «Соціальна педагогіка»

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність _____

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____

(назва спеціалізації)

інститут, факультет, відділення Інститут людини

(назва інституту, факультету, відділення)

2014 – 2015 навчальний рік

Робоча програма «Основи психологічного консультування» для студентів за напрямом підготовки «Соціальна педагогіка».

Розробник: Н.І. Стефаненко, ст.. викладач кафедри практичної психології

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри практичної психології

Протокол від "26" серпня 2014 року № 1

Завідувач кафедри практичної психології
(О.М. Лозова)

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.

Заступник директора Інституту людини Н.А. Клішевич

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Курс «Основи психологічного консультування» є складовою частиною дисциплін психолого-педагогічного циклу нормативного блоку. Її вивчення передбачає ознайомлення з основними підходами до психологічного консультування, основними вимогами до консультанта, із особливостями організації консультативного процесу та базовими техніками психологічного консультування. В курсі розкриваються також особливості консультування в різних сферах психологічної діяльності.

Мета курсу: розкрити особливості психологічного консультування як одного із напрямків прикладної психологічної діяльності. Сформувати у студентів уявлення про основні теоретичні засади консультування. Розвинути навички застосування базових технік консультування.

Завдання курсу:

- засвоєння основних понять психологічного консультування;
- ознайомлення із основними напрямками психологічного консультування;
- ознайомлення із основними типами проблем клієнтів;
- розуміння критеріїв ефективної роботи консультанта;

В ході вивчення навчальної дисципліни студенти повинні знати:

- основні закономірності організації та проведення психологічного консультування;
- основні підходи до психологічного консультування;
- базову інформацію про природу проблем клієнтів
- роль консультанта у перебігу психологічного консультування;

Студенти повинні вміти:

- організовувати психологічне консультування;
- відслідковувати особливості роботи з певними типами проблем;
- Відслідковувати рамки проведення психологічного консультування ;
- враховувати особистісні особливості учасників консультації;
- особливості формування пізнавальної та емоційно-вольової сфери особистості;
- застосовувати отримані знання у професійній діяльності.

Необхідною умовою засвоєння курсу є опанування лекційного матеріалу, підготовка та участь у семінарських заняттях, самостійна робота студента, виконання індивідуально-дослідницької роботи. Зокрема, передбачено самостійне опрацювання та конспектування рекомендованої до курсу наукової літератури. Обов'язковими формами контролю за процесом та результатами засвоєння матеріалу є іспит, поточний контроль навчальних досягнень та участі в інших видах навчальної роботи.

У ході освоєння курсу студенти мають засвоїти такі поняття:

- психологічне консультування
- практична психологія
- психологічна допомога
- консультант
- клієнт
- етика консультанта
- розподіл відповідальності
- діагностичне інтерв'ю
- консультаційна сесія
- активне слухання
- конгруентність
- діалог
- раппорт
- психолого-педагогічна консультація
- бізнес-консультування
- сімейне консультування
- індивідуальне консультування
- синдром вигорання
- психологічне маніпулювання
- методи психологічне консультування
- директиви психологічне консультування
- особистість психолога-консультанта
- завершення консультації

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 108 год., із них 18 год. – лекції, 10 год. – семінарські заняття, 14 год. – практичні заняття, 6 год. – індивідуальна робота, 54 год. – самостійна робота, 6 год. – модульний контроль.

Вивчення навчальної дисципліни «Основи психологічного консультування» завершується заліком.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 0101 „Педагогічна освіта”	Нормативна	
Модулів – 3	Напрямок: 6.010106 «Соціальна педагогіка»	Рік підготовки	
Змістових модулів – 3		4-й	-
Загальна кількість годин – 108		Семестр	
		8-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «бакалавр»	Лекції	
		18 год.	-
		Практичні, семінарські	
		24 год.	-
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		54	-
		Індивідуальні завдання:	
		6 год.	
Вид контролю:			
залік	залік		

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
		Разом	Аудиторні:	лекцій	семінарських	практичних	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Модульний контроль
Змістовий модуль I.									
Загальна характеристика психологічного консультування									
1	Поняття та принципи психологічного консультування	10	4	2	2			6	
2	Організація психологічного консультування Особистість консультанта	13	6	2	2	2	1	6	
3	Методи психологічного консультування	11	4	2		2	1	6	
Разом		36	16	6	4	4	2	18	2
Змістовий модуль II.									
Процес консультування									
4	Етапи консультування	10	4	2	2			6	
5	Техніки консультування	11	4	2		2	1	6	
6	Робота із консультативним матеріалом	11	4	2		2	1	6	
Разом		34	14	6	2	4	2	18	2
Змістовий модуль III.									
Види психологічного консультування									
7	Психолого-педагогічне консультування	13	6	2	2	2	1	6	
8	Консультування з питань особистісного розвитку	11	4	2		2	1	6	
9	Консультування з питань міжособистісної взаємодії	12	6	2	2	2		6	
Разом		38	20	6	4	6	2	18	2
Разом за навчальним планом		108	48	18	10	14	6	54	6

ІІІ. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І

Загальна характеристика психологічного консультування

Лекція 1. Поняття та принципи психологічного консультування

Основна характеристика психологічного консультування. Місце психологічного консультування в системі професій, орієнтованих на допомогу. Види психологічного консультування. Цілі і завдання психологічного консультування. Психологічне консультування та психотерапія. Принципи роботи психолога-консультанта.

Основні підходи до психологічного консультування. Гуманістична психологія. Біхевіористичний підхід. Психодинамічний підхід. Екзистенційна психологія.

Загальні вимоги до особистості консультанта. Спеціальні вимоги до консультанта. Професійна підготовка консультанта. Теоретична підготовка.

Лекція 2. Організація психологічного консультування

Організація процесу консультування. Умови проведення психологічного консультування. Кабінет консультанта. Рамки консультації. Час і місце консультації. Фіксація роботи консультанта. Взаємодія консультанта із суміжними службами. Переадресація клієнта. Відповідальність психолога-консультанта. Особистість консультанта. Загальні вимоги до особистості консультанта. Спеціальні вимоги до консультанта. Професійна підготовка консультанта. Теоретична підготовка. Власний досвід консультанта. Практичні навички застосування консультативних прийомів та технік. Комунікативні навички. Креативність. Свобода та відповідальність консультанта. Загальна та спеціальна підготовка консультанта. Уміння та навички консультанта. Зовнішність консультанта. Мова консультанта. Супервізії та інтервізії.

Лекція 3. Методи психологічного консультування

Первинне тестування. Підходи до тестових методик. Обмеження в застосуванні тестів. Анкетні методи роботи психолога. Види анкет. Інтерв'ю. Бесіда. Моделі проведення бесіди. Інтерпретація усного матеріалу. Групове консультування. Роль третьої сторони. Робота з щоденниками, записами. Основні методи психологічних підходів. Ігрові методи.

Змістовий модуль II. Процес консультування

Лекція 4. Етапи консультування

Загальна структура консультування. Перший етап. Первинний контакт. Формування спільного психологічного простору. Раппорт. Формування. Підтримання та відновлення. Фактори, що перешкоджають утворенню робочого контакту. Організація єдиного поля комунікації. Емпатія. Вербальний та невербальний рівні комунікації. Вплив інших сторін на формування та утримання контакту. Система та її вплив на процес консультування. Інтервенція. Опрацювання і вплив деструктивних складових контакту. Взаємовплив сторін. Зустріч. Первинне інтерв'ю. Збір інформації. Формулювання запиту. Формальний запит, реальний запит. Другий етап. Сповідь клієнта. Робота з матеріалом. Підходи до інтерпретацій. Пропрацювання проблеми. Заклучний етап. Рекомендації і заключна рефлексія. Оцінка результатів. Фактори результативності.

Лекція 5. Техніки консультування

Поняття про техніку та технічні прийоми психологічного консультування. Зв'язок техніки психологічного консультування з його етапами и процедурами. Універсальна та спеціальна техніка психологічного консультування. Зняття напруги. Діагностичні техніки. Тестування. Активне слухання. Інтерпретації. Поради та рекомендації. Інсайт. Техніки заключного етапу. Типові технічні помилки в ході проведення консультації. Неточні висновки консультанта. Неточні рекомендації. Неправильні дії консультанта. Попередження та усунення помилок. Робота із психосоматикою.

Лекція 6. Робота із консультативним матеріалом

Опір як адаптивна реакція клієнта у консультативній ситуації. Причини виникнення і способи подолання опору. Продукти перенесення і контрперенесення як матеріали для консультативної роботи. Проекція та інтроекція. Ведення консультації. Захисти клієнта. Заперечення. Регресія. Раціоналізація. Інтелектуалізація. Зміщення. Робота із захистами. Типлові помилки і шляхи їх подолання. Розширення особистісного адаптивного поля клієнта.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Види психологічного консультування

Лекція 7. Психолого-педагогічне консультування

Консультування з питань готовності до навчання. Проблеми шкільної неуспішності. Діагностичний компонент. Розвиток основних психічних процесів – фактори формування і прояву. Здібності дитини. Емоційний розвиток і саморегуляція. Особистісні особливості розвитку школяра. Самооцінка. Консультування з проблем мотиваційної сфери учнів. Міжособистісна комунікація. Соціальна адаптація, соціальна активність. Взаємодія із дорослими та однолітками. Неформальні молодіжні групи.

Надання консультативної допомоги вчителям. Аналіз ситуацій «учитель-учні», «учитель-учень», «учитель-адміністрація», «учитель-батьки». Особливості надання інформації про учнів. Особистісні проблеми учителів. Професійне вигорання - профілактика та подолання.

Консультування батьків. Просвітницька робота. Ставлення до навчання в сім'ї. Особливості проблематики роботи з батьками школярів різних вікових груп. Неповні та неблагополучні сім'ї.

Профорієнтаційна консультація як один із видів допомоги в самовизначенні особистості. Особливості застосування тестових методик в профконсультуванні. Мотивація професійної діяльності особистості. Соціальний запит і внутрішній вибір. Планування кар'єри. Структурний підхід до вибору професії. Очікування найближчого оточення і вибір професії.

Лекція 8. Консультування з питань особистісного розвитку

Кризові періоди життя людини. Травматичні ситуації. Допомога в подоланні посттравматичних проявів. Екзистенційна проблематика. Зміна життєвого шляху. Особистісне зростання. Самооцінка та самовизначення, мотиваційні проблеми. Система цінностей особистості. Проблема вибору. Втрати і шляхи їх переживання. Стреси, пов'язані зі змінами. Впевненість і активність особистості. Відсутність визначеної мети. Боротьба мотивів. Можливі прояви внутрішнього конфлікту. Комплекси та їх подолання.

Лекція 9. Консультування з питань міжособистісної взаємодії

Гармонізація міжособистісної взаємодії. Фактори неприйняття. Шляхи узгодження позицій. Когнітивний дисонанс. Корекція комунікативної сфери. Асертивна поведінка. Особистісні конфлікти та їх вплив на стосунки. Групова консультативна робота. Системний підхід у консультуванні. Соціалізація особистості. Соціофобія. Соціальна нечутливість. Соціальна вразливість. Соціальна дезадаптація.

Сімейне консультування. Діагностичні методи, які застосовуються в сімейному консультуванні. Принципи и правила сімейного консультування.

Вибір партнера. Налагодження стосунків. Мотивація до участі в сімейних ритуалах. Стосунки у кризові періоди існування сім'ї. Стосунки із батьками. Сепарація. Повторний шлюб. Діти і нові партнери. Діти з різних шлюбів.

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Основи психологічного консультування»

Разом: 108 год., лекції – 18 год., семінарські заняття – 10 год., практичні заняття – 14 год., індивідуальна робота – 6 год., самостійна робота – 54 год., модульний контроль – 6 год.

Модулі	Модуль I			Модуль II			Модуль III		
Назва модуля	Загальна характеристика психологічного консультування			Процес психологічного консультування			Види психологічного консультування		
Кількість балів за модуль	77 б.			66 б.			88 б		
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Теми лекцій (9)	Поняття та принципи психологічного консультування	Організація психологічного консультування	Методи психологічного консультування	Етапи консультування	Техніки консультування	Робота із консультативним матеріалом	Психолого-педагогічне консультування:	Консультування з питань особистісного розвитку	Консультування з питань міжособистісної взаємодії
Теми семінарських, практичних занять (12 + 1 б за відвідування)	Психологічне консультування: загальна характеристика	Організація психологічного консультування Особистість консультанта	Методи психологічного консультування	Етапи консультування	Техніки консультування	Робота із консультативним матеріалом	Психолого-педагогічне консультування Психолого-педагогічне консультування	Консультування з питань особистісного розвитку	Консультування з питань міжособистісної взаємодії Консультування з питань міжособистісної взаємодії
Самостійна робота	5б			5 б.			5 б.		
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 25б.			Модульна контрольна робота 2 25 б.			Модульна контрольна робота 3 25 б.		
ІНДЗ	30 б.								
Підсумковий контроль									

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I

Загальні проблеми психологічного консультування

Семінар 1. Тема: Поняття та принципи психологічного консультування

1. Психологічне консультування в соціальній роботі
2. Цілі та завдання психологічного консультування.
3. Методи психологічного консультування

Рекомендована основна література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 38, 42, 64

Семінар 2. Тема: Організація психологічного консультування

1. Умови проведення психологічного консультування.
2. Рамки консультації
3. Укладання контракту
4. Взаємодія консультанта із суміжними службами.

Рекомендована основна література: 1,2, 3, 4, 5, 6, 9, 70, 80, 86

Практичне заняття 1. Тема: Особистість консультанта

1. Загальні вимоги до особистості консультанта
2. Здібності і задатки
3. Уміння та навички
4. Контроль за діяльністю консультанта.

Рекомендована основна література: 2, 3, 4, 5, 6

Практичне заняття 2. Тема: Методи психологічного консультування

1. Метод інтерв'ю в консультуванні.
2. Бесіда
3. Спостереження.
4. Ігрові методи

Рекомендована основна література: 2, 3, 4, 5, 6, 8,10, 38, 44, 50

Змістовий модуль II

Процес консультування

Семінар 2. Тема: Етапи консультування

1. Загальна характеристика підходів до структуризації консультації
2. Початковий етап
3. Змістовий етап
4. Етап інтерпретацій
5. Заключний етап

Рекомендована основна література: 2, 3, 4, 5, 6, 17, 56, 73

Практичне заняття 3. Тема: Техніки консультування

1. Поняття про техніку психологічного консультування
2. Універсальні техніки і прийоми.
3. Спеціальні консультативні техніки
4. Типові технічні помилки

Рекомендована основна література: 2, 3, 4, 6, 8, 17, 18, 66, 77, 85

Практичне заняття 4. Тема: Робота із консультативним матеріалом

1. Опір і робота з ним
2. Перенесення і контрперенесення
3. Психологічні захисти

Рекомендована основна література: 1, 2, 3, 26, 62

Змістовий модуль III

Інші види психологічного консультування

Семінар 4. Тема: Психолого-педагогічне консультування

1. Консультування з проблем шкільної неспішності
2. Консультування з проблем емоційно-особистісного розвитку дитини.

Рекомендована основна література: 2, 3, 4, 5, 6, 47, 54, 55

Практичне заняття 5. Тема: Психолого-педагогічне консультування

1. Консультування з проблем міжособистісних стосунків.
2. Консультування з проблем взаємодії учителів та учнів
3. Консультування батьків

Рекомендована основна література: 2, 3, 4, 5, 6, 47, 54, 55

Практичне заняття 6. Тема: Консультування з питань особистісного розвитку

1. Кризові стани особистості
2. Травматичні ситуації та посттравматичні стани
3. Самооцінка та самовизначення. Комплекси та їх подолання
4. Система цінностей та мотиваційна сфера особистості

Рекомендована основна література: 2, 3, 4, 5, 7, 18 22, 23, 36, 38, 40, 43, 55, 64, 90

Семинар 5. Тема: Консультування з питань міжособистісної взаємодії

1. Порушення комунікації
2. Соціофобія
3. Соціальна нечутливість.
1. Асертивна поведінка
4. Міжособистісні стосунки в сім'ях.
5. Міжособистісні стосунки у виробничій сфері.

Рекомендована основна література: 1,4, 5, 6, 9, 10, 24, 44, 45, 84

Практичне заняття 7. Тема: Консультування з питань міжособистісної взаємодії

1. Порушення комунікації
2. Асертивна поведінка

Рекомендована основна література: 1,4, 5, 6, 9, 10, 24, 44, 45, 84

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Джинот Х.Дж. Между родителем и подростком: Пер. с англ.- М.: Прогресс, 2000.

Джинотт Х. Дж. Групповая психотерапия с детьми. Теория и практика игровой терапии / Пер. с англ. И. Романовой. – М.: Апрель Пресс, ЭКСМО-Пресс, 2001.

Коломинский Я.Л. Психология взаимоотношений в малых группах (общие и возрастные особенности): Учебн. пособ. – Минск: ТетраСистем, 2000.

VII. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА

Орієнтовні теми рефератів

1. Діти «індиго».
2. Інсайт і методи його досягнення
3. Конгруентність та її сутність.
4. Консультування асоціальних осіб
5. Консультування немотивованих клієнтів
6. Модель ефективного консультанта
7. Неманіпулятивний підхід в консультуванні.
8. Позитивне мислення клієнта як мета консультативної роботи
9. Представники глибинної психології про консультування
10. Причини відмови від консультації
11. Причини звертання за допомогою до консультанта
12. Програвання ролей як засіб досягнення мети
13. Психосоматика як форма опрацювання конфлікту

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО

КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студента із дисципліни оцінюється за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ з/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Відвідування лекцій 9 x 1 бал	9
2.	Відвідування семінарських занять 11 x 1 б.	12
3.	Робота на семінарських заняттях 10x10 б.	120
4	Модульні контрольні роботи 3 x 25 б.	75
5	Самостійна робота 3 x 5б.	15
6	ІНДЗ	30
Коефіцієнт 3,53		Всього: 261:2,61 = 100
Підсумковий рейтинговий бал		100

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування;
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

**Таблиця відповідності шкали оцінювання ECTS
з національною системою оцінювання в Україні**

Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	За національною системою	Оцінка за шкалою університету
A	ВІДМІННО – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	відмінно	90-100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок	добре	82-89
C	ДОБРЕ – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок		75-81
D	ЗАДОВІЛЬНО -посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	задовільно	69-74
E	ДОСТАТНЬО - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)		60-68
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	незадовільно	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань(умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни		1-34

IX. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

•*Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

•*Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

•*Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;

ЛІТЕРАТУРА

Основна (базові підручники і посібники) :

1. Абрамова Г.С. Психологическое консультирование: Теория и опыт: Учеб. пособ. для студ. высш. пед. учеб. заведений. - М.: "Академия", 2000.
2. Алешина Ю.Е. Индивидуальное и семейное консультирование. М., 1999.
3. Глэддинг С. Психологическое консультирование. 4-е изд. – СПб., 2002
4. Нельсон-Джоунс Р. Теория и практика консультирования. - СПб., 2002.
5. Немов Р.С. Основы психологического консультирования. - М., 1999.
6. Немов Р.С. Психологическое консультирование: Учеб. пособ.- М., 2001.
7. Цимбалюк І. М. Психологічне консультивання та корекція. — Навч. посібн. Модульно-рейтинговий курс. випр. і доп. - К., 2007

Додаткова:

8. Абрамова Г.С. Практикум по психологическому консультированию. Екатеринбург, 1995.
9. Айви А.Е., Айви М.Б. Психологическое консультирование и психотерапия. М., 1999.
10. Айламазян А.М. Метод беседы в психологии. М., 1999.
11. Байярд Р. Т. Ваш беспокойный подросток. Практическое руководство для отчаявшихся родителей. / Р. Т. Байярд, Б. Джин; Пер. с англ. А. Б. Орлова. – М.: Академический Проект, 2003.
12. Берн Э. Игры в которые играют люди. СПб., 1992.
13. Болотова А.К. Прикладная психология: Учеб. для вузов / А.К.Болотова, И.В. Макарова. – М.: Аспект Пресс, 2001.
14. Большаков В.Ю. Психотренинг. Игры, упражнения. Л., 1988.
15. Бондаренко А.Ф. Психологическая помощь: теория и практика. М., 2000.
16. Вагин И.О. Психология зла. Практика решения конфликтов. – СПб.: Питер, 2001.
17. Васьківська С.В. Соціально-психологічний супровід клієнтів: Технологія ведення консультативного діалогу. – К.: В. Главник, 2006.
18. Васьковская С.В. Психологическое консультирование: Ситуационные задачи / С.В. Васьковская, П.П. Горностай. – К.: Вища шк., 1996.
19. Венгер А.Л. Психологическое консультирование и диагностика: Практическое руководство. Часть 1. – М.: Генезис, 2001.
20. Возрастно-психологический подход в консультировании детей и подростков: Учебное пособие для студ. высш. учеб. заведений / Г.В. Бурменская, Е.И. Захарова, О.А. Карабанова. – М.: «Академия», 2002.
21. Гиппенрейтер Ю.Б. Общаться с ребенком. Как? - 3-е изд. - М.: ЧеРо, 2001
22. Головаха Є.І. Психологія людського взаєморозуміння. – К.: Україна –

- Институт соціології НАН України, 2002.
23. Гриффин Дж. Корпоративные игры: Пособие по выживанию / Дж. Гриффин, С. Паркер; Пер. с англ. Ю. М. Филиппова. – М.: ООО «Вершина», 2004.
 24. Гулина М. Основы индивидуального психологического консультирования. СПб., 2000.
 25. Гулина М.А. Терапевтическая и консультативная психология. – СПб.: Речь, 2001.
 26. Детская практическая психология: Учеб. / Под. ред. Т.Д. Марцинковской. – М.: Гардарики, 2000.
 27. Джинот Х.Дж. Между родителем и подростком: Пер. с англ.- М.: Прогресс, 2000.
 28. Джинотт Х. Дж. Групповая психотерапия с детьми. Теория и практика игровой терапии / Пер. с англ. И. Романовой. – М.: Апрель Пресс, ЭКСМО-Пресс, 2001.
 29. Дмитриева Е.Е. Проблемные дети. Развитие через общение: Пособие для педагогов, психологов-практиков, родителей. – М.: АРКТИ, 2005.
 30. Елизаров А.Н. Основы индивидуального и семейного психологического консультирования: Учеб. пособ. – М.: Ось-89, 2003.
 31. Елизаров А.Н. Психологическое консультирование семьи: Учебное пособие. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: «Ось-89», 2005.
 32. Захаров А.И. Дневные и ночные страхи у детей. -СПб.: СОЮЗ, 2000.
 33. Захаров А.И. Предупреждение отклонений в поведении ребенка .- 3-е изд., испр. - СПб.: Союз, 2000
 34. Игумнов С.А. Психотерапия и психокоррекция детей и подростков. – М.: Изд-во Института психотерапии, 2000.
 35. Как организовать работу телефона доверия: Из опыта внедрения в Украине проекта Организации по безопасности и сотрудничеству в Европе, Бюро по демократическим институтам и правам человека по поддержке региональных «горячих линий» – партнеров «Ла Страда - Украина» / Под общей ред. Е.Б. Левченко. – К.: Украинский ин-т социальных исследований, 2001.
 36. Как справиться с горем: Программа по коррекции эмоционального состояния: Пер. с англ. / Под. ред. Н.В. Задерико. – Запорожье, 2002
 37. Карабанова О.А. Психология семейных отношений и основы семейного консультирования: учеб. пособие / О.А. Карабанова. – М. Гардарики, 2006
 38. Кетлер Дж. Психотерапевтическое консультирование / Дж. Кетлер, Р.Браун. – СПб.: Питер, 2001.
 39. Козлов В.В. Работа с кризисной личностью: Метод. пособ. – М.: Изд-во Института Психотерапии, 2003.
 40. Колодзин Б. Как жить после психической травмы: Пер. с англ. – М.: Шанс, 1992.
 41. Коломинский Я.Л. Психология взаимоотношений в малых группах (общие и возрастные особенности): Учебн. пособ. – Минск:

- ТетраСистем, 2000.
42. Коттлер Дж., Браун Р. Психотерапевтическое консультирование. СПб., 2001.
 43. Кочюнас Р. Основы психологического консультирования. М., 1999.
 44. Кочюнас Р. Психологическое консультирование. Групповая психотерапия. - М.: Академический Проект; ОППЛ, 2002.
 45. Лабунская В.А. Психология затруднительного общения: Теория. Методы. Диагностика. Коррекция: Учеб. пособ. для студ. высш. учеб. заведений / В.А. Лабунская, Ю.А. Менджейская, Е.Д. Бреус. - М.: Академия, 2001.
 46. Литвиненко С. Основи ігротерапії: Навч. посібник для студ. вищих пед. Навч. закладів. - Одеса: ПНЦ АПН України, 2007.
 47. Лютова Е.К. Шпаргалка для взрослых: Психокоррекционная работа с гиперактивными, агрессивными, тревожными и аутичными детьми / Е.К. Лютова, Г.Б. Моница. - М.: Генезис, 2000
 48. Максимова Н.Ю. Психологія адиктивної поведінки: Навч. посібник. - К.: "Київський університет", 2002.
 49. Мей Р. Искусство психологического консультирования. - М., 1994.
 50. Меновщиков В.Ю. Введение в психологическое консультирование. М., 1999.
 51. Методы эффективной психокоррекции: Хрестоматия / Сост. К.В.Сельченко. - Минск: Харвест, 1999.
 52. Магические метафоры. 77 историй для учителей, терапевтов и думающих людей / Пер. с англ. Е. Рачковой. - М: Изд- во Эксмо, 2002.
 53. Моховиков А.Н. Телефонное консультирование. - М.: Смысл,
 54. Никитина В. Б. Практическая психология в работе с детьми с задержкой психологического развития: Пособие для психологов и педагогов. - М.: ВЛАДОС, 2003
 55. Овчарова Р.В. Технологии практического психолога образования: Учеб. пособ. для студентов вузов и практических работников. - М.: Юрайт- М, 2001.
 56. Огнев А.С. Организационное консультирование в стиле коучинг. - СПб.: «Речь», 2003.
 57. Основы практичної психології: Підручник / В. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелева. - 2-е вид., стер. - К.: Либідь, 2001.
 58. Основы психолого-управлінського консультивання: Навч. посіб. / Л. М. Карамушка, Н. Л. Коломінський, М. В. Войтович; За ред. Л. М. Карамушки. - К.: МАУП, 2002.
 59. Охрімчук Р. М. Як працювати з агресивною дитиною: Навчально-методичний посібник. - К.: ДЦССМ, 2004
 60. Підготовка волонтерів до роботи в службі „Телефон довіри” - К.: ДЦССМ, 2003.
 61. Подосинников С.А. Психологическое консультирование в рамках телефона доверия: Методические рек. / НИИ гуманитарных проблем Астраханского гос. педагогического ун-та. — Астрахань : Издательство Астраханского гос. педагогического ун-та, 2000.

62. Практическая психологии / Под ред. М.К. Тутушкиной. - 3-е изд., перераб., доп. – СПб.: Изд-во «Дидактика Плюс», 2000.
63. Психологическая помощь и консультирование в практической психологии / Под ред. М.К. Тутушкиной. - 3-е изд.– СПб.: Изд-во «Дидактика Плюс», 2001.
64. Психологическая помощь и консультирование. Под ред. М.К. Тутушкиной. СПб., 1998.
65. Психологическая служба в дошкольном учреждении. / Авторы-составители: Н.П. Смелянская, Е.И. Кравцова. – Луганск: Янтарь, 2003.
66. Рабочая книга практического психолога: Пособ. для специалистов, работающих с персоналом / Под ред. А.А. Бодалева, А.А. Деркача, Л.Г. Лаптева. – М.: Ин-т психотерапии, 2001.
67. Раттер М. Помощь трудным детям. - М.: КСМО-Пресс, 1999.
68. Риман Ф. Основные формы страха / Пер. с нем. Э.Л. Гушанского. - 3-е изд. – М.: Алетея, 2000
69. Рогов Е. И. Настольная книга практического психолога: Учеб. пособ.: В 2 кн. - М.: Владос-Пресс, 2001, 2002.
70. Рогов Е.И. Психология общения. – М.: ВЛАДОС, 2001.
71. Роджерс К. Консультирование и терапия. М., 1999.
72. Романова Е.С. Графические методы в практической психологии. – СПб.: Речь, 2001.
73. Самоукина Н.В. Практический психолог в школе: лекции, консультирование, тренинги. – М.: Изд-во Института Психотерапии, 2003.
74. Синягина Н.Ю. Психолого-педагогическая коррекция детско-родительских отношений. – М.: ВЛАДОС, 2001.
75. Сэтир В. Создание людей: Научная и поведенческая литература США. – 1972.
76. Тарабарина Н.В. Практикум по психологии посттравматического стресса. – СПб.: Питер, 2001.
77. Техники консультирования и психотерапии. Тексты. М., 2000.
78. Технології роботи організаційних психологів: Навч. посіб. для студентів вищ. навч. зал. та слухачів ін-тів післядиплом. освіти / За наук. ред.. Л.М. Карамушки. – К.: Фірма «ІНКОС», 2005.
79. Уоллес В. Психологическая консультация / В. Уоллес, Д.Холл. – СПб.: Питер, 2003.
80. Флоренская Т.А. Диалог в практической психологии: Наука о душе. – М.: ВЛАДОС, 2001.
81. Франц М.-Л. Психология сказки. Толкование волшебных сказок. Психологический смысл мотива искупления в волшебной сказке: Пер.с англ. – СПб.: Речь, 198.
82. Фрэнкин Р. Мотивация поведения: биологические, когнитивные и социальные аспекты. – СПб.: Питер, 2003.
83. Фурман А. В. Практична психологія у соціальній роботі: Навчально-методичний посібник: В 2-х ч.Ч.2. / А. В. Фурман, С. С. Сівак. –

- Тернопіль: ІЕСО, 2004.
84. Хеллінгер Б. Порядки любви: Разрешение семейно-системных конфликтов и противоречий. – М.: Изд-во Ин-та Психотерапии, 2001.
 85. Хомич Г. О., Ткач Р. М. Основы психологічного консультування: Навч. посіб. - К.: МАУП, 2004.
 86. Христенко В.Е. Психология жертвы: Учеб. пособ. – Харьков: Консум, 2001
 87. Хухлаева О.В. Маленькие игры в большое счастье. Как сохранить психическое здоровье дошкольника / О.В. Хухлаева, О.Е. Хухлаев, И.М. Первушина. - М.: ЭКСМО - Пресс, 2001.
 88. Чернявская А.П. Психологическое консультирование по профессиональной ориентации. — М., 2001.
 89. Шапарь В.Б. Рабочий словарь психолога-консультанта / В.Б. Шапарь, О.В. Шапарь, В.Е. Россоха; под общ. ред. В.Б. Шапаря. – Ростов н/Д.: Феникс, 2005
 90. Шевандрин Н.И. Психодиагностика, коррекция и развитие личности. - М.: ВЛАДОС, 1998.
 91. Шнейдер Л.Б. Пособие по психологическому консультированию: Учеб. пособ. – М.: Ось - 89, 2003.